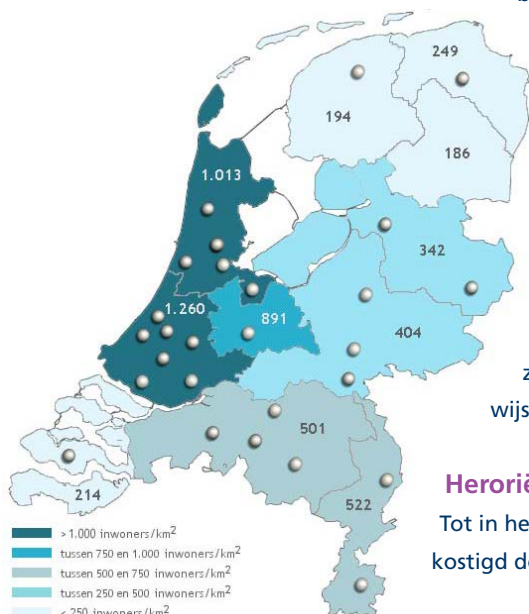

Anonieme hulp op afstand: nieuwe taak voor gemeenten per 2015

In de conceptwet Wmo 2015 krijgen gemeenten per 2015 de opdracht om “op ieder moment van de dag telefonisch of elektronisch anoniem een luisterend oor en advies beschikbaar te stellen” (artikel 2.2.4). Deze taak is nieuw voor gemeenten. In deze factsheet leest u hoe de hulp op afstand op dit moment is geregeld en wordt gefinancierd en wat er per 2015 verandert.

Momenteel biedt Sensor (voorheen SOS telefonische hulpdienst) de anonieme hulp op afstand aan en wordt hiervoor gefinancierd door de provincies en G4-steden. Vanaf 2015 moet anonieme hulp op afstand door de gemeente geregeld zijn. Gemeenten zijn vrij in hoe zij deze functie inrichten maar vooralsnog stelt het Rijk geen budget ter beschikking voor deze nieuwe taak.

Eerste telefonische hulpdienst

In 1958 werd de eerste telefonische hulpdienst in Nederland opgericht. Sensor (sinds 2008) is een organisatie waarin vrijwilligers mensen die daar behoefte aan hebben, en zelf contact met Sensor opnemen, ondersteuning bieden door gesprekken op afstand. Nederland telt 13 Sensor organisaties op 27 locaties in het land. Jaarlijks vinden 280.000 gesprekken plaats met circa 10.000 unieke bellers. De meest besproken onderwerpen zijn eenzaamheid, relatieproblemen, gezondheid en psychosociale problemen. De mate waarin Sensor doorverwijst naar andere hulpverlening, verschilt per Sensor organisatie.

Heroriëntatie op de toekomst door Sensor

Tot in het recente verleden werden alle Sensor organisaties bijna volledig bekostigd door de provincies en de G4 (in totaal 6 miljoen euro). Als gevolg van de

uitkomst Kerntakendiscussie bouwen de provincies hun subsidies af omdat welzijn geen kerntaak voor de provincies is. In 2014 financieren de meeste provincies 'hun' Sensor nog. Vanaf 2015 moet deze taak ingebed zijn in de lokale of regionale ondersteuningsstructuur van gemeenten.

De overkoepelende vereniging Sensor Nederland wordt grotendeels gesubsidieerd (348.380 euro) door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Om Sensor zich te kunnen laten voorbereiden op de veranderingen heeft het ministerie eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor de landelijke Stichting Ontwikkeling Sensor (SOS). De huidige werkwijze Sensor kan efficiënter en goedkoper. Medio januari 2014 zal de vormgeving van Sensor tot één landelijke organisatie met een breed gedragen missie, visie en strategie gereed zijn volgens de planning van SOS. 11 Sensor organisaties zijn bereid de nieuwe koers te gaan varen. Sensor Utrecht en Amsterdam gaan vanaf 1 januari 2014 zelfstandig verder met behulp van subsidie van de gemeente Utrecht en Amsterdam.

Anonieme hulp op afstand voor kinderen

Ook voor kinderen en jongeren bestaat een luisterend oor; de Kindertelefoon. De middelen voor de Kindertelefoon gaan van het provinciale jeugdzorgbudget naar het gemeentelijke sociaal deelfonds. De middelen komen mee met de taak. Het voornemen is om de Kindertelefoon als een landelijke voorziening in stand te houden. Daartoe zal op de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG op 29 november 2013 het voorstel voor een uitname uit het gemeentefonds worden voorgelegd. De VNG is bezig met het inrichten van een inkoopbureau dat het contract met de Kindertelefoon namens de gemeenten zal sluiten.

Samenwerking Kindertelefoon en Sensor

Ook de Kindertelefoon is zich aan het heroriënteren op de eigen organisatie. Een van de mogelijkheden om anonieme hulp voor jongeren en volwassenen efficiënter te organiseren is door samenwerking tussen de Kindertelefoon en Sensor. Beide organisaties zien hier mogelijkheden voor de toekomst, maar willen eerst de interne heroriëntatie afronden medio januari 2014.

Andere aanbieders van hulp op afstand

Naast Sensor zijn er diverse andere websites en telefonische hulpdiensten die hulpvragers de weg wijzen naar de juiste instantie of informatie en voorlichting verstrekken over een bepaald onderwerp. Vaak bestaat de mogelijkheid om per telefoon/e-mail vragen te stellen. Het ministerie van VWS verstrekt subsidie aan diverse organisaties voor 'hulp op afstand' bij psychosociale problemen, zoals Korrelatie, 113Online, EX6, Fiom, Landelijk telefoonnummer Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en doorschakeling naar regionale/lokale nummers, Alcohol en Drugs Infolijn (Trimbos). Vraag is waar overlap zit en waar niet. Het ministerie is zich aan het beraden wat zij met de bekostiging van de overige voorzieningen gaat doen.

Rol VNG: Nieuwe taak? Geld mee!

Vooralsnog is het ministerie van VWS niet van plan middelen beschikbaar te stellen aan gemeenten voor het uitvoeren van de taak 'hulp op afstand' of de dienstverlening van Sensor. Voor de VNG is dit onaanvaardbaar. Als gemeenten lokaal of regionaal verantwoordelijk worden voor een nieuwe taak zoals de continuering van de anonieme hulp op afstand, al dan niet door Sensor uitgevoerd dan moet het Rijk de bijbehorende middelen beschikbaar stellen worden. De VNG neemt de financiering van de anonieme hulp op afstand in de lobby rond de Wmo 2015 mee en onderzoekt of het mogelijk is om van de telefonische hulpdienst een landelijke voorziening te maken.

Momentopname¹

Vanaf 2015 moeten gemeenten anonieme hulp op afstand ingeregeld hebben in hun dienstverlening. Gemeenten kunnen hierbij kiezen voor een lokale of (sub)regionale aanpak. Naast de geboden dienstverlening door Sensor kunnen gemeenten overwegen eigen lokale aanbieders van hulp op afstand te benaderen voor het bieden van een luisterend oor. Zodra meer duidelijkheid bestaat over de mogelijkheden voor gemeenten en over de eventuele instandhouding van een landelijke telefonische hulpdienst, actualiseren we deze factsheet.

¹ De besluitvorming over de Wmo 2015 is nog niet afgerond. Deze factsheet is een momentopname en zal op basis van nieuwe ontwikkelingen periodiek worden aangepast.